

Bakgrunn for vedtak

Gimsdalselva kraftverk

Sykkylven kommune i Møre og Romsdal fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Gimsdalselva fallrettslag
Referanse	200707232-97
Dato	13.04.2015
Notatnummer	KSK-notat 49/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Bjørnar H. Roalkvam

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Gimsdalselva kraftverk vil nytte et fall på 305 meter i Gimsdalselva, fra vanninntaket på kote 455 til kraftstasjonen på kote 150. Vannveien er planlagt som nedgravd rør på nordsiden av elva med en total lengde på 2300 meter. Det er planlagt 830 meter ny vei i tilknytning til kraftverksutbyggingen, og oppgradering av eksisterende vei opp til Gimsdalssætra. Middelvassføringen er 0,87 m³/s, kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1,47 m³/s. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring i 3020 meter av elva. Slipp av minstevannføring er planlagt til 81 l/s hele året. Kraftverket vil ha en installert effekt på 4 MW.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 12,5 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert drøyt 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Sykkylven kommune har uttalt at de plasserer søknaden om en utbygging av Gimsdalselva kraftverk i gul kategori. Dette vil si at kommunen er usikker på om dette er et område de ønsker kraftverksutbygging. Kommunen legger til at de heller mer mot en rød enn grønn kategori. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har fremmet innsigelse mot søknaden, da en eventuell utbygging vil berøre anadrom strekning i Gimsdalselva. Det er ellers flere interesseorganisasjoner og private som har uttalt seg i saken. NVE har i denne saken mottatt svært mange uttalelser fra privatpersoner, totalt 38 uttalelser, noe som er godt over hva som er normalt i slike saker. Majoriteten av de private uttalelsene er imot en utbygging av Gimsdalselva kraftverk. Felles for disse uttalelsene er at de påpeker verdien området har for natur, friluftsliv og rekreasjon.

Det har vært gjennomført tilleggsundersøkelser for fisk på berørt elvestrekning. Undersøkelsene har kartlagt større gyteområder i Vikeelva nedstrøms samløpet med Gimsdalselva, samt flere gytehøler oppover i Gimsdalselva. NVE mener at bygging av Gimsdalselva kraftverk ha negativ påvirkning på en lang anadrom strekning med stor verdi både for friluftsliv og fisk. Kraftverket er planlagt i et område med aktiv bruk og stor verdi for friluftsliv, og NVE mener terrenginngrepene som følge av utbyggingen vil bli store og påvirke friluftsinteressene svært negativt. NVE legger stor vekt på konsekvensene for fisk, friluftsliv og landskap.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Gimsdalselva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår søknaden om tillatelse til å bygge Gimsdalselva kraftverk.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	10
NVEs konklusjon	25

Pakkebehandling

NVE har hatt til sluttbehandling ni søknader om bygging av småkraftverk i Ørskog og Sykkylven kommuner for å avdekke eventuelt samlede virkninger av utbyggingene som ikke kommer frem eller som blir mindre fremtredende dersom den enkelte sak vurderes for seg. Ved oppstart av pakkebehandlingen var det ti saker, men én av sakene ble avslått på et tidlig tidspunkt. Det er følgelig ni søknader som har vært gjenstand for en samlet behandling med samtidig høring og befarings. En slik tilnærming er i tråd med naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning, og OEDs egne retningslinjer for behandling av små vannkraftverk fra 2007 der sumvirkninger omtales. Følgende kraftverk er med i den videre vurderingen:

Kraftverk	Søker	Kommune	Effekt (MW)	Produksjon (GWh/år)
Gimsdalselva	Gimsdalselva fallrettslag	Sykkylven	4,0	12,5
Aurdal	Aurdalselva Fallrettslag AS	Sykkylven	2,3	8,1
Nedre Huna	Huna Kraft AS	Sykkylven	1,95	6,1
Øvre Huna	Huna Kraft AS	Sykkylven	2,6	7,6
Vaksvik	Vaksvik Kraft	Ørskog	2,5	5,7
Ørskogelva	Ørskogelva SUS	Ørskog	5,5	15,5
Vestre	Vestrekraft SUS	Ørskog	2,3	6,5
Grytatvatnet	Grytatvatnet kraftutbygging	Ørskog	4,3	13,5
Kverve	Grytatvatnet kraftutbygging	Ørskog	4,7	14,6
Sum			21,9	89,6

Søknad om bygging av Kroken kraftverk i Sykkylven ble avslått etter høringsrunden men før befaring da tiltaket ville være i direkte strid med OED sine retningslinjer for små vannkraftverk. Vi viser til vårt vedtak i saken av 01.09.2014.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra **Gimsdalselva fallrettslag**, datert 25.3.2014:

«Søknad om konsesjon for bygging av Gimsdalselva kraftverk

Gimsdalselva fallrettslag ønskjer å nytte vassfallet i Gimsdalselva elva i Sykkylven kommune i Møre og Romsdal fylke, og søker med dette om følgjande løyve:

I Etter vannressursloven, jf. § 8, om løyve til:

- *Å byggje Gimsdalselva kraftverk*
- *Å overføre vatn frå Tverrelva til inntaksdam i Gimsdalselva*

II Etter energiloven om løyve til:

- *bygging og drift av Gimsdalselva kraftverk, med tilhøyrande koplingsanlegg og kraftliner. som skildra i søknaden.*

(Viss ein ikkje vert samd)

III Etter oreigningslova jf. § 2, nr.51:

- *bygging og drift av Gimsdalselva kraftverk, med tilhøyrande koplingsanlegg og kraftliner som skildra i søknaden.*

Vedlagte utgreiing gjev alle nødvendige opplysningar om tiltaket.»

Gimsdalselva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata:

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	10,1
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	23,34
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	86
Middelvannføring	l/s	0,87
Alminnelig lavvannføring	l/s	0,08
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	0,303
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	0,071

KRAFTVERK

Inntak	moh.	455
Avløp	moh.	150
Lengde på berørt elvestrekning	m	3023
Brutto fallhøyde	m	305
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,64
Slukeevne, maks	l/s	1470
Minste driftsvannføring	l/s	50
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	81
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	81
Tilløpsrør, diameter	mm	800
Tilløpsrør, lengde	m	2300
Installert effekt, maks	MW	4
Brukstid	timer	3060

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	3,75
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	8,75
Produksjon, årlig middel	GWh	12,5

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	41,43
Utbyggingspris	kr/kWh	3,31

Gimsdalselva kraftverk, elektriske anlegg
GENERATOR

Ytelse	MVA	4500
Spenning	kV	6,9

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	4500
Omsetning	kV/kV	6,9/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	600
Nominell spenning	kV	22
	Jordkabel	Tsle 1x3x95

Om søker

Søker er Gimsdalselva fallrettslag som består av grunneierne i det planlagte tiltaket. Ved en eventuell konsesjon vil styret i Gimsdalselva fallrettslag starte arbeidet med å klargjøre vilkår for å danne et driftsselskap og forslag til avtale mellom fallrettseierlaget og driftsselskapet.

Beskrivelse av området

Gimsdalselva kraftverk er planlagt ca. 4,5 km fra kommunesenteret i Sykkylven kommune, om lag 3 mil sørøst for Ålesund. Gimsdalselva renner fra Gimsdalen ned i Vikedalen, som kommer ut like ved Sykkylven sentrum. Sykkylven kommune er omgitt av fjordene Storfjorden og Hjørundfjorden. Landskapet ved Storfjorden er åpent og preget av jordbruk, mens store myr- og skogsområder omkranser kulturlandskapet. Høyfjellsområdene danner bakgrunn for landskapsbildet, fjelltoppene strekker seg opp over 1000 meter, med Råna som høyeste topp (1586 moh.). Tregrensa går ved om lag 500 moh. Inntaksområdet ligger omtrent på tregrensa, og her er landskapet åpent. Videre renner elva bratt i fosser og stryk i et nokså konsentrert fall, før det flater ut i nedre del. Gimsdalselva møter Straumselva/Vikeelva og fra samløpet kalles elva Vikeelva. Bunnsubstratet på utbyggingsstrekningen varierer fra grov stein og fjell til finere grus, og elvestrekningen har både brede, sakteflytende partier, stryk og fossefall. Det er tett vegetasjon, hovedsakelig furuskog, langs det meste av elvestrengen.

Teknisk plan

Overføringer

Det er søkt om å overføre Tverrelva fra ca. kote 460, inn i inntaksbassenget i Gimsdalselva. Overføringa er planlagt ved å grave/etablere et nytt elveløp for Tverrelva oppstrøms inntaket i Gimsdalselva. Det planlagte nye elveløpet vil bli omtrent 30 m langt og tørrelegge omtrent 90 m av Tverrelva. Overføringen vil etter NVEs beregning bidra med om lag 1,7 GWh årlig.

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 455, som et tradisjonelt inntak med en dam på tvers av Gimsdalselva med inntak i damkonstruksjonen og overløp over dammen. Dammen er planlagt 5 m høy på det høyeste og omtrent 30 m bred. Omtrentlig neddemmet areal vil bli på 750 m² og oppdemmet volum ca. 1500 m³.

Vannvei

Vannveien er planlagt som nedgravd rørgate hele veien fra inntak til kraftstasjon. Rørgata er planlagt med en lengde på 2300 m, det er antatt en bredde på rørgatetrassen på 10-15 m.

Rørtraseen skal dekkes til med stedegne masser for å oppnå en naturlig revegetering. Rørgata er planlagt å krysse Gimsdalselva ved kote 420. Fra kote 420 og ned til kraftstasjonen er rørgata planlagt å følge den eksisterende seterveien. I et punkt langs setervegen, omtrent mellom kote 375-380, må en stor fjellknaus sprenges vekk for å oppnå tilfredsstillende kurvatur på rørgata.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt ved kote 150. Kraftstasjonstomten er planlagt med en størrelse 0,7-1 daa og selve kraftstasjonen har en grunnflate på 100-150 m² opplyser søknaden. Kraftstasjonen er planlagt med en peltonturbin og generator på 4,5 MVA og spenning på 6,9 kV.

Søknaden opplyser at kraftstasjonen skal oppfylle alle gjeldende krav og retningslinjer for støydemping.

Nettilknytning

Sykkylven Energi AS er områdekonsesjonær og har blitt kontaktet angående tilkobling av Gimsdalselva kraftverk. I brev fra Sykkylven Energi til styret i Gimsdalselva kraft har Sykkylven Energi AS skrevet følgende:

«Det bekreftes herved at det ikke er kapasitetsproblemer i distribusjonsnettet til Sykkylven Energi AS for tilknytning av Gimsdalselva kraft. Etter ny 420 kV-linje mellom Ørskog og Fardal er satt i drift, vil det heller ikke være kapasitetsutfordringer i overliggende nett.»

Veier

Fra inntaket på kote 455 og ned til kote 415-420 er det planlagt å etablere ny vei som følger rørgatetraseen. Den nye veien vil bli omtrent 700 m lang. Fra kote 415-420 ned til kote 175 er det planlagt at veien skal følge eksisterende setervei. Ved kote 375-380 er det planlagt å sprengte vekk en stor fjellknaus for å rette ut den eksisterende seterveien. Den eksisterende seterveien er planlagt og oppgraderes for å tåle anleggstrafikk. Fra kote 175 og ned til kraftstasjonen på kote 150 planlegges det å bygge ny tilkomstvei som følger rørgatetrassen. Denne vil bli omtrent 130 m. Totalt planlegges det å anlegge omtrent 830 m ny vei og ruste opp eksisterende vei opp til Gimsdalsætra.

Ifølge søknaden skal alle veier rustes opp til akseptabel standard etter anleggsperioden.

Massetak og deponi

Overskuddsmasser fra anleggsarbeid planlegges brukt til fyllmasse ved veibygging/rørgatetrasé, arrondert i terrenget eller kjørt til godkjent deponi. Det er ikke planlagt med et permanent massedeponi.

Arealbruk

Inngrep	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)	Ev. merknader
Overføring	0,1	0,1	Omlegging av elveløp
Inntaksområde	1	0,8	
Rørgate	41	9,4	
Riggområde og sedimenteringsbasseng	7	0	
Veier	12	3,2	9,5 i eksisterende veier
Kraftstasjonsområde	1,5	0,5	
Nettilknytning	1,2	0	

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Det planlagte tiltaket ligger i et området som er angitt som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

Inngrepsfrie områder (INON)

En utbygging av Gimsdalselva kraftverk etter omsøkt plan vil medføre et bortfall av INON sone 2 på 1,2 km².

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 23.08.2014 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, Sykkylven JFF, grunneiere og 19 privatpersoner. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Sykkylven kommune uttalte via webskjema den 25.6.2014:

Søknaden blir plassert i gul kategori. Grunnen til dette er verdifulle landskapselement, inngrep i relativt urørt natur, den store verdien området har for friluftsliv, motstanden folk har vist mot prosjektet og en reduksjon av vannføring i øvre Vikeelva og deler av nedre Gimsdalselva.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttalte i brev av 24.6.2014:

«Etter ei samla vurdering fremj ar Fylkesmannen motsegn i medhald av vassressurslova § 24 til omsøkte planar for utbygging av Nedre - og Øvre Huna, Gimsdalselva, Aurdalselva, Vestreelva, Kroken/Regndalen og Ørskogelva.

Motsegnene i Nedre Huna, Gimsdalselva og Aurdalselva er tufta på omsynet til anadrome fiskebestandar. Dei aktuelle bestandane er svake, men dei naturgjevne tilhøva ligg til rette for å bygge dei opp att. Det er i dag ei prioritert oppgåve å styrke dei anadrome fiskartene i desse vassdraga.

(...)

Karplantefloraen er vurdert til dels å vere artsrik, spesielt i dei brattaste delane av Gimsdalselva vest for den øvste fossen. Skogsmiljøa har også interessante trekk, da særlig furuskogen som dels har ein høg alder. Både ein bekkeløft og ein kystfuruskog er skilt ut som egne naturtypar spesielt viktige for det biologiske mangfaldet og med verdi C.

(...)

Landskap/friluftsliv

Landskapsbildet i Gimsdalen Vert påverka ved ei eventuell utbygging. Gimsdalsfossen er eksponert og er godt synleg over store avstander.

Fisk og vassdragsøkologi

I følge søknaden vil utbygging av Gimsdal kraftverk ikke påvirke anadrom strekning i Straumselva. Dette er etter vår oppfatning feil, Lakseførende strekning i dette Vassdragssystemet går langt forbi omsøkte lokalitet for kraftstasjonen, både videre i Straumselva og opp i Gimsdalselva. Vi viser til vedlagte bilder av elva oppstrøms lokalitet for kraftstasjon med grenseskilt knytt til sportsfiske og spor etter biotopjusterende tiltak i elva.»

I uttalelse av 16.1.2015 til tilleggsrapporten på fisk, skriver **Fylkesmannen i Møre og Romsdal** følgende:

«Fråseigna 19.06.2014 inneheld i tillegg motsegn i medhald av vassressurslova § 24 til omsøkte planar for utbygging i Gimsdalselva og Øvre - og Nedre Huna. Dei nye granskingane stør våre synspunkt. Vi peikte på, både i Gimsdalselva og Nedre Huna, dei anadrome kvalitetane og det framtidspotensialet som ligg i å kunne utvikle desse under føresetnad av urøyrd elv på lakseførende strekning. Vi held såleis fram våre motsegner til omsøkte planar for vasskraftutbygging i desse områda.»

Møre og Romsdal fylkeskommune uttalte i e-post av 9.7.2014:

Det er registrert tufter/murer som kan være automatisk freda, det har ikke vært mulig å finne daterbart materiale. Det er viktig at disse unngås gjennom anleggsfasen og ikke røres av en utbygging.

Bruk i friluftssammenheng er trolig mest lokalt, men stiene blir ikke direkte berørt av utbyggingen. Det vil bli en reduksjon av INON sone 2. Fylkeskommunen fraråder ikke utbygging.

Miljøpartiet De Grønne i Møre og Romsdal uttalte i e-post den 16.6.2014:

Partiet påpeker at en stor andel av elvene i kommunen er berørt av utbygging, ved en utbygging av alle de omsøkte kraftverkene vil det så godt som ikke være flere urørte elvedaler igjen.

Det må tas hensyn til sjørørret der bestanden har gått kraftig ned de siste åra.

Den samla belastningen vil bli for stor til at de kan tilrå en utbygging. Hensyn til naturverdier er viktigere enn interessen til utbyggerne og partiet mener at samfunnsnyttien vil være større på sikt om man unngår en utbygging.

Statens vegvesen uttalte i brev av 17.6.2014:

Statens vegvesen har ingen merknader til søknaden.

Istad Nett AS uttalte i brev den 13.6.2014:

«(...) Det vil bli tilstrekkelig kapasitet for denne produksjonen i nærmeste transformatorstasjon og i overliggende regional- og sentralnett etter idriftsettelse av ny 420 kV forbindelse Ørskog-Høyanger (nordre del av ny 420 kV Ørskog-Sogndal) med tilhørende transformatorstasjoner i 2015. Vi overlater til områdekonsesjonær for distribusjonsnettet, Sykkylven Energi, å uttale seg om eventuelle begrensninger i 22 kV nettet.»

FNF Møre og Romsdal uttalte i e-post av 9.7.2014:

Sett i sammenheng med presset på vassdragsnaturen totalt i Sykkylven, kan ikke FNF anbefale et inntak så høyt. Gimsdalsfossen og fossene nedstrøms bør få renne fritt, og landskapet bør skjermes for inngrep. FNF ser ikke på det som noe løsning å flytte inntaket lenger ned, da rørrassen m.m. vil medføre et for stort inngrep i naturen og kystfuruskogen.

Sykkylven jeger- og fiskerforening (JFF) uttalte via webskjema den 20.6.2014:

Vannføringen blir sterkt redusert over en 1,2 km lang strekning der det er mange gode gyte- og oppvekstområder for laks og sjørøtt. Foreningen påpeker den pressa situasjonen anadrom fisk er i og viktigheten av å bevare elver som Gimsdalselva. De mener omsøkt minstevannføring er for lav.

De påpeker også det populære og flotte natur- og rekreasjonsområdet som Gimsdalen er. Det ligger sentralt i forhold til flere bomiljø og er lett tilgjengelig. Turbøker i området forteller om tusenvis av brukere. Foreningen mener utbygging vil forstyrre naturopplevelsen.

Sykkylven bondelag uttalte via webskjema den 30.6.2014:

«Sykkylven Bondelag vil støtte grunneigarane på Vik og Blindheim sine planar om å bygge kraftverk i Gimsdalselva.

På Vik og Blindheim er det framleis mange som driv bruka sine. Der er fleire bruk som framleis har dyr, og det er vilje til å satse vidare på gardsdrift.

Regjering og Storting har sagt at bøndene må ta i bruk alle ressursar på bruka. Det er nettopp det grunneigarane på Vik og Blindheim no gjer, og dette gjer dei for å kunne drive bruka sine vidare. (...)»

Vikedalen Grendalag uttalte via webskjema den 20.5.2014:

Grendalaget er sterkt imot utbygging av Gimsdalselva kraftverk. De påpeker at dette er et område brukt av svært mange turinteresserte. Årlig er det 15 000 underskrifter fordelt på 5 turpostkasser som viser hvor populært området er.

Private:

Totalt har NVE mottatt 38 private høringsuttalelser, der det er 37 uttalelser imot en utbygging av Gimsdalselva og 1 uttalelse for utbygging. Felles for uttalelsene som går imot en utbygging er at de påpeker verdien av naturen og området som turområde.

Gimsdalselva Fallrettslag har kommet med følgende kommentarer til høringsuttalelsene:

«Fylkesmannen i Møre og Romsdal kommenterar at det ikkje ligg føre ein biologisk mangfaldsrapport for kote 180 til 150. Dette er korrekt. Bioreg vart innleigd til å gjennomføre denne undersøkinga og rapporten vil ligge føre i slutten av august 2014. Når det gjelder kystfuruskogen vil tiltaket ha liten konsekvens i og med at røyrkata vil stort sett fylgje dagens vegtrase.

Vedrørande anadrome fiskearter. Anadrome fiskearter ser ut til å ha svært redusert bestand med sporadisk rekruttering av laks og lav tetthet av aure. Ref. Ungfiskrapport oktober 2013. Rådgivende Biologer as.

Grunneigarlaga på Vik og Blindheim har starta arbeidet med kultivering med utsetting av yngel i Vikelva. Fylkesmannen har godkjent disse planane og arbeidet med å sette ut yngel vil starte neste år. Dei komande åra vil fiskebestanden av anadrome fiskeartar auke betydelig som fylgje av dette arbeidet. Elva har stort sett vore tom for fisk sidan ho vart rotenon behandla i 1984.

Miljøpartiet De Grønne i Møre og Romsdal.

Gimsdalen Kraftverk har avtale med Sykkylven Energi om tilkopling til det lokale nettverk som har kapasitet til å ta imot den produserte strømmen. I følge Istad Nett vil det være tilstrekkelig kapasitet i det lokale og regionale nettet når 420 kV forbindelse mellom Ørskog og Fardal er satt i drift.

Sykkylven Kommune

Vedrørende anadrom strekning i Vikelva så er den på 4,4 km og går opp til der Gimsdalselva og Straumsdalselva møtast og går inn i Vikelva. Ref. Ungfiskrapport oktober 2013. Rådgivende Biologer as.

Gimsdalen Kraftverk vil elles respektere dei konsesjonsvilkåra som blir gitt.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 10,1 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,87 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,1 %, og nedbørfeltet har en brendel på 0,1 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst- og vårflo. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 303 og 71 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 80 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1,47 m³/s og minste driftsvannføring 0,05 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 81 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 65 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 170 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 81 l/s hele året, vil dette gi en restvannføring på ca. 560 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 52 dager i et middels vått år. I 0 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 225 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året. Men en eventuell utbygging vil fremdeles føre til en vesentlig endring og en mer utjevnnet vannføring. I et middels vått år vil det i 304 dager gå kun minstevannføring i elva.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Vannkraft i Ørskog og Sykkylven kommuner

Det er utbygd ca. 55 GWh vannkraft i Sykkylven kommune per 4. kvartal 2014. Dette fordeler seg på 6 kraftverk med en samlet ytelse på ca. 15,1 MW. Det er per i dag ingen kraftverk som nylig har fått konsesjon eller er under bygging i kommunen. Det er ett kraftverk som har klaget på avslag og saken ligger nå hos OED til behandling. Det er søkt om totalt 37,2 GWh ny vannkraft i Sykkylven kommune og denne småkraftpakken står for ca. 34 GWh. Det resterende vannkraftpotensialet (utbyggingspris < 5/ kWh ved kostnadsnivå i år 2000, og < 8 kr/kWh oppjustert med NVEs kostnadsindeks for vannkraft per 1.1.2014) i Sykkylven er beregnet til ca. 89 GWh basert på NVEs kartlegging av småkraftpotensialet i 2004. De gjenværende prosjektene er gjennomgående små.

Gjennomsnittsproduksjonen for prosjektene med utbyggingspris opptil 3 kr/kWh (kostnadsnivå 2000) er 3,3 GWh/år. For de opptil 5 kr/kWh er gjennomsnittsproduksjonen 1,5 GWh/år. Vassdragene i Sykkylven som er urørt eller uten vannkraftsøknader er hovedsakelig korte og/eller renner ikke direkte ut i sjøen. Unntaket er Velledalselva.

I Ørskog kommune er det utbygd ett vannkraftverk med en produksjon på 3,3 GWh/år. Ett kraftverk har fått konsesjonsfritak, men fritaket har utløpt. Det er ingen kraftverk som nylig har fått konsesjon eller er under bygging per i dag. Det er søkt om 56,1 GWh ny vannkraft i Ørskog kommune og denne pakken står for hele denne andelen. Det resterende vannkraftpotensialet (>5/ kWh ved kostnadsnivå i år 2000, og > 8 kr/kWh oppjustert med NVEs kostnadsindeks for vannkraft per 1.1.2014) i Ørskog er beregnet til ca. 15,6 GWh basert på NVEs kartlegging av småkraftpotensialet i 2004. Bare ett av prosjektene er kostnadsestimert til opptil 3 kr/kWh (kostnadsnivå 2000). Sju prosjekter har estimert kostnad opptil 5 kr/kWh, med gjennomsnittlig produksjon 1,95 GWh/år.

Kartleggingen viser at søknadene som behandles i denne omgang vil stå for mesteparten av vannkraftproduksjonen i Ørskog kommune. Med de utbyggingene som er omsøkt er det de øvre og indre delene av vassdragene som vil bli stående igjen urørt. Flere av de omsøkte kraftverkene i Ørskog vil påvirke strekninger ned mot utløp i sjø, og de gjenværende elvene med utløp i sjø i kommunen er gjennomgående svært små og uten vannkraftpotensial. Den eneste større strekningen vil være nedre del av Ørskogelva, nedstrøms Valgermo Giskemo kraftverk. Heller ikke denne vil kunne anses som fullstendig upåvirket.

I Sykkylven kommune er det resterende vannkraftpotensialet betydelig større, men her ser vi at de fleste av prosjektene er svært små. Det største potensialet vi har kartlagt er 8,24 GWh. Ettersom vannkraftpotensialet i kommunen ikke er uttømt, vil det kunne komme noen flere søknader og/eller søknader om konsesjonsfritak i kommunen. NVE ser imidlertid at det i dag bygges svært få av de minste vannkraftverkene. Derfor antar vi at mesteparten av vannkraften som vil bli bygget ut antakelig er omsøkt eller bygget nå.

Samlet ser vi at vassdrag med en viss størrelse og utløp til sjø begynner å bli utsatt, mens de fleste eksisterende kraftverkene ligger opp fra fjorden. Flere av dem berører likevel anadrom strekning. Derfor har NVE funnet det relevant å gjøre en dypere analyse av den samlede påvirkningen på anadrome strekninger langs denne delen av Storfjorden. Det er gjort under kapittelet Akvatisk miljø.

Naturmangfold

Terrestrisk miljø

Av skogtyper er det på begge sider av elva en god del blåbærbjørkeskog. Langs elvestrengen, særlig i de bratteste partiene mellom kote 260 og 400 er det generelt mer fuktighetskrevenne og frodige vegetasjonstyper. Her er det en del høgstaude- og bregnerik skog, dels vegetasjonstyper som høgstaudebjørkeskog og svakt utviklet gråor-heggeskog, samt noe grov ospeskog. I tillegg er det flere åpne bergvegger med innslag av både høgstaude og mer utpreget bergveggvegetasjon. Store deler av lia vest for Gimsdalsfossen har til dels grovvokst kystfuruskog med blåbær, røsslyng og blokkebær, men også flekkvise innslag med småbregneskog.

Det er lokalisert to naturtyper i tiltaksområdet. En bekkekløft med verdi C og en kystfuruskog med verdi C.

Bekkekløften ble registrert av Dag Holtan og Karl Johan Grimstad i 2007. Den er plassert i Gimsdalselva og strekker seg omtrent fra kote 260 opp til kote 400. Rødlistearten Gubbeskjegg, som har status NT, ble observert på gamle furutrær inntil elva, omtrent ved kote 340. I rapporten om biologisk mangfold som er utarbeidet i forbindelse med søknaden vurderes verdien av bekkekløften som følger:

*«Det beste for naturverdiene vil være å la bergveggene med tilhørende oppslag av skog få stå i fred for inngrep. Spesielt treslagsskifte til bartrær og flatehogst er negativt. Verdien settes til **lokalt viktig (C)**, siden miljøet er ganske lite, likevel med en del kravfulle arter.»*

Kystfuruskogen ble lokalisert av Dag Holtan og Karl Johan Grimstad i 2007. Kystfuruskogen er lokalisert mellom setervei i den øverste delen mot Gimsdalssetra og avgrenses sør for denne og vest for elvestrengen. Vegetasjonen i lokaliteten veksler mellom røsslyng-blokkebærfuruskog, blåbærfuruskog og småbregneskog. Flere steder ble det funnet hakkemerker etter kvitryggspett. Kvitryggspetten trives best i områder med mye stående, død ved. I rapporten om biologisk mangfold, som er utarbeidet i forbindelse med søknaden, vurderes verdien av kystfuruskogen som følger:

*«Alt i alt er denne teigen en lokalt, grensende mot regionalt viktig oase av skog med urørt preg i et ellers sterkt kulturopåvirket landskap. Verdien settes her under tvil til **lokalt viktig (C)**, og det understrekes sterkt at undersøkelser av vedboende sopp, lav og moser kan øke verdien mye. Det beste for de biologiske verdiene er om skogen får skjøtte seg uten ytterligere kulturopåvirkning.»*

Stedsangivelsen i rapporten er noe unøyaktig, og det er ikke lagt ved kart. Ut fra oppgitt kartreferanse mener NVE at lokaliteten antakelig ikke vil bli berørt av rørgata. Hvis det blir gitt konsesjon mener NVE det vil være viktig være oppmerksom på lokaliteten i detaljplanlegging av rørtraseen, slik at lokaliteten ikke blir berørt.

Akvatisk miljø

Vassdrag i regionen

Vannregion Møre og Romsdal har en geografi og topografi som strekker seg fra høye fjell i indre deler av regionen til fjord og kystlandskap i de ytre, og dermed blir det mange ulike påvirkninger på vannet i vannregionen.

31% av vannforekomstene står i fare for å ikke oppnå god miljøtilstand innen 2021.

Hovedutfordringene for vannmiljøet er miljøgifter, avløp, akvakultur, *Gyrodactylus salaris*, flomsikring/andre fysiske inngrep, landbruk og vassdragsreguleringer.

Vassdragene er relativt korte, og med raskt fall fra fjell til sjø. De største vassdragene er Driva, Rauma, Surna og Eira/Aura. Det er også et stort antall mellomstore og små vassdrag, med utløp enten i fjordbunnene, langs fjordene eller helt ute ved kysten. Noen få av dem er rene lavlandsvassdrag ute på kystbredden, men de fleste har nedslagsfelt som strekker seg flere hundre meter til fjells, og har tilsvarende bratt løp.

Kommunene Ørskog og Sykkylven tilhører Nordre Sunnmøre vannområde. Påvirkningen fra vannkraft i vannområdet er stor. I kjernen av vannområdet ligger Storfjorden med fjordarmer. Ørskog og Sykkylven befinner seg i ytre og midtre del av fjorden. Blant sakene som nå behandles i søknadspakke Ørskog/Sykkylven er det flere prosjekter som i større eller mindre grad vil påvirke anadrome strekninger.

Sak	Elv	Laks	Sjørret	Ål	Fraført anadrom strekning (km)
Nedre Huna	Huna	Ja	Ja	Ja	1,8
Mellom-Huna*	Huna	Ja	Ja	Ja	1,8
Gimsdalselva	Gimsdalselva/Vikeelva	Ja	Ja	Nei	1,8**
Aurdalselva	Aurdalselva	Ja	Ja	Nei	0,6
Vestre	Vestreelva	Nei	Ja	Nei	0,2
Vaksvik	Vaksvikelva	Ja	Ja	Nei	0,07

*Mellom-Huna er fremmet som en alternativ løsning for Øvre og Nedre Huna. Det omfatter omsøkt strekning for hele Nedre Huna samt nedre del av Øvre Huna kraftverk.

**Fraført strekning i Gimsdalselva strekker seg nedstrøms samløpet Vikeelva-Gimsdalselva. Det betyr at Vikeelva berøres indirekte. Elva oppstrøms samløpet kan bli vanskeligere for fisk å nå fordi vannføringen på strekningen mellom kraftstasjonen og samløpet reduseres.

Laks

Den atlantiske laksen er i tilbakegang i Norge som i resten av utbredelsesområdet. Ifølge Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (Status for norske laksebestander i 2014) har det totale innsiget av laks til kysten av Norge vært på et lavt nivå i de siste sju årene, og det var enda lavere i 2013 enn i 2012. Innsiget er mer enn halvert fra 1983 til 2013. Det er regionale forskjeller, og tilbakegangen har vært størst i Vest- og Midt-Norge og i Tanavassdraget. Ørskog og Sykkylven tilhører region Midt-Norge, som i rådets inndeling strekker seg fra Stad til Vesterålen. Bare 36 % av bestandene hadde god

eller svært god bestandsstatus Det var størst andel bestander med svært dårlig status i Hordaland, fulgt av Agder og Møre og Romsdal. Rømt oppdrettslaks og lakselus framstår som de to ikke-stabiliserte bestandstruslene mot norsk laks. Vannkraft er ifølge rådet en stabilisert påvirkningskraft som påvirker bestandene negativt. Påvirkningen er ikke vurdert som økende, men det er usikkerhet rundt faktorer som bl.a. effektkjøring og sumvirkninger av småkraftverk. Vannkraft bidrar også til å gjøre bestandene sårbare ovenfor andre trusler, som dårlig vannkvalitet og sykdommer.

Det reduserte lakseinnsiget skyldes primært en sterk reduksjon i innsiget av smålaks (laks mindre enn 3 kg). I tillegg oppholder gjerne smålaksen seg lenger i sjøen før den går opp for å gyte. Det reduserte innsiget fikk store konsekvenser for høstbart overskudd og oppnåelse av gytebestandsmålene i store deler av region Midt-Norge i 2013. Dårligere måloppnåelse i region Midt-Norge skyldes ikke økt beskatning. Reduksjonen er spesielt stor i elvene rundt Trondheimsfjorden.

DN-utredning 7 fra 1995 har sett på gytebestander av laks i ti vassdrag i Sogn og Fjordane. Utredningen viser at gytelaksen er skjevt fordelt innen vassdrag og at det er mest av laks høyt oppe på lakseførende strekning. Det er grunn til å tro at funnene også gjelder for andre fylker. I anadrome vassdrag tjener ofte en kulp øverst på lakseførende strekning som oppholdssted etter oppvandringen i påvente av gytingen. Når gytingene starter, vil gyteklar laks forlate kulpen og bevege seg ned til sitt gyteområde. Redusert vannføring i en slik kulp vil redusere eller eliminere dens betydning som oppholdssted.

Sjørret

Ifølge Miljødirektoratet (www.miljodirektoratet.no, artikkel fra 9.4.2014) har fangstene av sjørret blitt kraftig redusert i perioden 2004 – 2013. De to siste årene har fangsten vært nede i omtrent en firedel av gjennomsnittet for perioden 1993 – 2003. I enkelte regioner, spesielt Vestlandet og Midt - Norge, viser overvåking at bestandene er så reduserte at de er truet av utryddelse. Samtidig er det et nasjonalt mål at de ville bestandene av anadrom fisk som sjørret skal opptre i levedyktige bestander. Målet gjelder alle vassdrag der artene finnes i selvreproduserende bestander, og det skal være et naturlig høstbart overskudd. Tilbakegangen skyldes flere forhold ifølge Miljødirektoratet. Påvirkninger som vassdragsreguleringer og andre fysiske inngrep, jordbruksforurensning og lakselus er de mest vanlige i dag. Lakselus regnes som den største, kjente trusselen mot sjørret, spesielt i områder og regioner med høy oppdrettsvirksomhet. Havforskningsinstituttet (HI) avgir årlig en rapport hvor blant annet risiko for negativ påvirkning fra lakselus på sjørret vurderes. Årets rapport «Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013» tyder på risiko for høy dødelighet av sjørret på grunn av lakselus i området fra Hardanger til Nordland.

I tillegg til bekjemping av lakselus ligger potensialet for å få en økning av bestanden delvis i å rydde opp i gamle inngrep som bekkelukkinger, oppgangshindringer, tørrlegginger og forurensning. Samtidig er det viktig å fokusere på å ikke fragmentere de eksisterende gyte- og oppvekstområdene ytterligere. NVE mener at med bakgrunn i dagens situasjon for sjørreten så må elver med gyte- og oppvekstområder for sjørret behandles varsomt i forbindelse med søknader om bygging av småkraftverk.

Vurdering av konsekvenser for anadrom fisk

Det er en viss forskjell mellom artene i hvordan de lever og hvilke habitat de foretrekker. Bestandene av både laks og sjørret er oftest knyttet til en bestemt elv, og fisken vandrer opp i samme elv som den opprinnelig ble klekket. Vi ser imidlertid at hvis elvene er sure og noen blir kalket, øker feilvandringen til de kalkete elvene (Knutsen, 2001). Laksen vandrer oftest til havs, mens sjørreten i større grad

holder seg i fjordene når den vandrer ut fra ferskvann. Laks er også mer strømssterk og kan hoppe høyere og dermed forsere større vandringshindre enn sjørret. Imidlertid gyter sjørret oftere i sideelver enn laksen, antakelig fordi strømmen er svakere på grunn av lavere vannføring. Bestandene av begge arter er i stor grad påvirket av lakselus, men sjørreten blir i større grad angrepet. Den oppholder seg mer i fjordene der oppdrettsanleggene finnes, mens laksen bare er forbi på vei til havs. Begge er sårbare og i nedgang i regionen. NVE mener det er behov for en samlet vurdering av påvirkningen prosjektene vil ha på anadrom fisk. Under vil vi først vurdere hvert enkelt av de prosjektene som vil påvirke anadrom fisk. Deretter gjør vi en samlet vurdering av de nå omsøkte prosjektene sammen med tidligere inngrep.

Aurdal kraftverk

Aurdal kraftverk er planlagt på kote 227 i Aurdalselva. Aurdalselva renner ut i Andestadvatnet, og derfra renner Aureelva ned til fjorden. Kraftverket er tenkt plassert ca. 1,4 km oppstrøms utløpet til Andestadvatnet. Anadrom strekning i Aurdalselva er ca. 2 km, og bygging av Aurdal kraftverk vil redusere vannføringen på ca. 600 meter anadrom strekning. Det tilsvarer om lag 30 % av total anadrom strekning i Aurdalselva, eller om lag 13 % av anadrom strekning i systemet Aureeva-Aurdalselva.

De nedre ca. 1,2 km av Aurdalselva har egnet gytesubstrat for både laks og ørret. Det er observert anadrom fisk ca. 200 meter oppstrøms planlagt kraftstasjon, men det er ikke utført el-fiske på strekningen. Ifølge søker ender anadrom strekning ved Dalefossen, 5-600 meter oppstrøms planlagt kraftverk. Den planlagt berørte elvestrekningen i Aurdalselva er relativt bratt, storsteinet, uten sidebekker og innehar ikke de samme kvalitetene som gyte- og oppvekstområde som nedenforliggende områder. NVE mener at brå vannstandsvariasjoner, særlig vinterstid vil kunne påføre den anadrome fisken store ulemper. NVE legger av den grunn stor vekt på at søker selv har forslått å installere omløpsventil for å ivareta gyte- og oppvekstområdene nedstrøms planlagt kraftstasjon. Det er også foreslått å flytte kraftstasjonen ca. 200 meter lenger opp, noe som vil redusere påvirket strekning til ca. 3-400 meter.

Fiskeundersøkelser viser at det er en bra tetthet med ungfisk av laks i Aureelva og nedre del av Aurdalselva. I Aureelva, omtrent 1,3 km nedstrøms Andestadvatnet, ligger Storhølfossen. Sjørret er funnet nedstrøms Storhølfossen, men det er usikkert om den kan forsere fossen. Det ble ikke observert sjørret oppstrøms fossen, men en kan likevel ikke utelukke at det fisk går forbi. Det er funnet ørret i flere årsklasser oppover i Aurdalselva, og det er vanskelig å si med sikkerhet om det kan være sjørret blant disse. Det kan også være stedegen ørret eller ørret som vandrer opp fra Andestadvatnet. Ifølge Rådgivende Biologer (2013) er situasjonen for sjørreten i Aureelva marginal. For å sikre bestanden i elva mener de at det kan gjøres kultiveringstiltak. Et alternativ er å legge ut sjørretegg i Aurdalselva for å bygge opp en sjørretbestand også ovenfor Storhølfossen. Dersom en sjøarebestand vil ta i bruk Andestadvatnet som oppvekstområde for smolt, mener Rådgivende Biologer at det vil kunne bli en betydelig økning i sjøareproduksjonen i vassdraget. (Rådgivende Biologer 2013, Fiskebiologiske undersøkelser i Aureelva, Sykkylven 2013). Vi ser av fangststatistikken at det er lite sjørret i elva, men bestanden av sjørret i regionen er også marginal. NVE legger derfor liten vekt på at det er små fangster, og mer vekt på å vurdere elvas potensial som gyte- og oppvekstområde for sjørret. NVE er av den oppfatning at nedre deler av Aurdalselva har et godt potensiale for laks og sjørret, men at elva oppstrøms planlagt kraftverk i hovedsak er av mindre verdi.

Under NVEs sluttbefaring ble deler av anadrom elvestrekning befart, og forholdene som er beskrevet i fiskerapporten ble da bekreftet. Ut fra ortofoto kan en se at det ligger noen kulper i øvre deler av den anadrome strekningen i Aurdalselva, og her vil det kunne stå bra med vann selv ved lave vannføringer.

Det ble fanget færre fisk på den øverste stasjonen i Aurdalselva enn den nederste, noe som kan tyde på at forholdene for fisk er noe dårligere oppover i vassdraget. Vi kan likevel ikke utelukke at kulpene i den øvre delen av anadrom strekning har en viss betydning for fisk.

Med planlagt slukeevne i kraftverket vil det fortsatt gå større flommer i de periodene fisk vandrer, og dersom det slippes tilstrekkelig med minstevannføring hele året, mener NVE at en eventuell fraføring av vann på den planlagt utbygde strekningen vil kunne aksepteres med tanke på anadrom fisk.

Det er store forekomster av elvemusling i Aureelva. Vertsfisk er laks. Informasjonen om elvemuslingen i tabellen under er hentet fra rapporten *Utbredelse og bestandsstatus for elvemusling Margaritifera margaritifera i Møre og Romsdal 2013* (Kjell Sandaas 2013).

Vassdrag ID	Nr	Lokalitet	Kommune	Utbred. meter	Tetthet m2	Ref nr	Verts-fisk	Rekrut-tering	Trusler	Tiltak
097.72Z	134	Aureelva	Sykkylven	4000	6,5	19	L	Dårlig	Ukjent	-

Det er ikke kjent at det finnes elvemusling i Aurdalselva, men det er heller ikke undersøkt spesielt. Rådgivende Biologer, som har gjort undersøkelser i nedre del av elva, har ikke observert arten. De presiserer imidlertid at de heller ikke har lett etter den, ettersom deres oppdrag var å undersøke fisk. Deres vurdering er at det ikke er noe som tilsier at arten absolutt ikke kan være til stede (Bjart Are Hellen, pers. medd.). Det er for eksempel ingenting som hindrer fisk som vandrer opp i Andestadvatnet i å vandre videre til Aurdalselva. For å ivareta en eventuell elvemuslingbestand er det viktig at riktig vertsfisk er til stede, og at vannføringen ikke blir for lav slik at finpartikler tetter til sedimentene eller næringskonsentrasjonen blir for høy. Sommertemperaturen må ikke bli for høy, elva må ikke fryse til om vinteren, og gjennomstrømmingen av vann i elvebunnen må være god.

Ål finnes i Andestadvatnet og ifølge søknaden også i Aurdalselva. NVE mener imidlertid at elva neppe er et viktig leveområde for ålen, og at den neppe vandrer oppstrøms planlagt inntak. Det er ingen større vann lenger opp i vassdraget som kan være attraktive for ålen å vandre til, og elva i seg selv er liten og stri, og dårlig egnet for ål, som liker strømsvake partier. NVE mener Andestadvatnet kan være viktig for ål.

Fylkesmannen har fremmet innsigelse til Aurdal kraftverk. De legger vekt på at kunnskapsgrunnlaget er for dårlig, både for anadrom fisk og for elvemusling, som finnes lenger ned i vassdraget. NVE ser at Aurevassdraget som helhet er viktig for anadrom laksefisk, og da særlig laks. I Aurdalselva har vi god kunnskap om strekningen nedstrøms planlagt kraftverk, mindre kunnskap om strekningen ovenfor. Her velger NVE å legge vekt på generell arts kunnskap, informasjon fra grunneier, egne befaringsobservasjoner og bruk av ortofoto.

NVE legger vekt på at planlagt utbygd strekning kan ha en viss verdi for sjørret. Vi legger også vekt på at bestandsstatusen for sjørret i regionen generelt er dårlig. Derfor mener vi det vil være behov for å sette krav om gode avbøtende tiltak dersom Aurdal kraftverk skal gis konsesjon. Avbøtende tiltak vil blant annet omfatte tilstrekkelig minstevannføring og overløp til å opprettholde vannspeil og vanngjennomstrømming i kulpene. I tillegg må strekningen nedstrøms kraftverket sikres mot utfall og brå endringer i vannføringen. NVE mener det er usikkert om det kan finnes elvemusling på planlagt utbygd strekning. Vi mener at avbøtende tiltak som ivaretar strekningens verdi for anadrom fisk også i stor grad vil ivareta forholdene for eventuell elvemusling.

Gimsdalselva kraftverk

Gimsdalselva kraftverk er planlagt med inntak ved Gimsdalssetra og kraftstasjon med utløp til Vikeelva på kote 150 ved Høyset. Samlet anadrom strekning i Vikeelva er ifølge Lakseregisteret 4,4 km. Ut fra kartet i Lakseregisteret ser det ut til at anadrom strekning i Gimsdalselva ikke er inkludert. Gimsdalselva renner sammen med Vikeelva ca. 800 meter oppstrøms planlagt kraftstasjon. Anadrom strekning oppstrøms planlagt kraftverk er disse 800 meterne i Vikeelva og deretter ca. 1 km opp Gimsdalselva, til sammen ca. 1,8 km. Absolutt vandringshinder er ved Fossane. Lengde på anadrom strekning i Vikeelva oppstrøms samløpet med Gimsdalselva er ikke kjent, men er minimum 500 meter. Det finnes både laks og sjørøtt i Vikeelva og Gimsdalselva. Ål er ikke observert. Det selges fiskekort til elva og fisket er regulert. I rapporten *Gimsdalselva kraftverk i Sykkylven kommune – Fiskeundersøkelser i 2014 med konsekvensutredning for fisk* (Rådgivende Biologer 2014), er det beskrevet et større gyteområde i Vikeelva nedstrøms samløpet med Gimsdalselva, og i tillegg flere gytehøler oppover i Gimsdalselva. Gyteområdet er nokså grunt og vil være utsatt for betydelig tørrlegging ved svært lave vannføringer. Rådgivende Biologer gir influensområdet middels verdi og middels konsekvens for fisk. Begrunnelsen er sannsynlig økt vinterdødelighet, økt konkurranse mellom ungfisk og nedgang i bunndyrproduksjon som følge av svært lave sommervannføringer. I rapporten foreslås det enkelte avbøtende tiltak, som økt minstevannføring sommerstid og lokkeflommer.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har innsigelse til søknaden om Gimsdalselva kraftverk blant annet på grunn av konsekvensene for anadrom fisk. De påpeker at påstanden i søknaden, om at anadrom strekning i Straumselva ikke vil bli påvirket, er feil. Straumselva er et annet navn på Vikeelva. I denne elva er det skilt om grenser for sportsfiske og spor etter biotopjusterende tiltak i elva. Fylkesmannen påpekte at kunnskapen om fisk var mangelfull, og det ble laget en tilleggsrapport. I sin uttalelse til tilleggsrapporten skriver Fylkesmannen at den støtter deres tidligere uttalelse om de anadrome kvalitetene og framtidspotensialet som ligger i elva. Fylkesmannen opprettholder innsigelsen. Sykkylven Jeger- og Fiskerforening peker på at det er mange gode gyte- og oppvekstområder for laks og sjørøtt på prosjekstrekningen. De viser til den pressa situasjonen anadrom fisk er i og viktigheten av å bevare elver som Vikeelva/Gimsdalselva.

NVE mener at bygging av Gimsdalselva kraftverk ha negativ påvirkning på en lang anadrom strekning med stor verdi både for fritidsfiske og fisk. NVE legger stor vekt på konsekvensene for fisk i Vikeelva/Gimsdalselva.

Mellom- og Nedre Huna kraftverk

Mellom- og Nedre Huna kraftverk er planlagt i elva Huna ved Hundeidvik. Nedre Huna kraftverk er planlagt med inntak like nedstrøms eksisterende drikkevannsinntak på kote 160 og kraftstasjon enten med utløp til elva på kote 25 eller i sjøkanten med utløp på kote 5. Alternativet Mellom-Huna kraftverk er planlagt med inntak på kote 295 og kraftstasjon med alternativer som for Nedre Huna. Begge vil påvirke 100 % av anadrom strekning hvis kraftverket bygges i sjøkanten og noe mindre hvis det bygges på kote 25.

Anadrom strekning i Huna strekker seg opp til kote 165, hvor absolutt vandringshinder er dammen til drikkevannsinntaket. På kote 95 er det en liten foss, om lag 1 meter høy, som antakelig utgjør et vandringshinder for mindre fisk og på lavere vannføringer, men som kan forseres av større fisk på større vannføringer. Den 9. 6.2014 utførte Bioreg AS en fiskeundersøkelse i elva. Det ble fisket på tre stasjoner, nr. 1 helt nede ved fjorden, nr. 2 et stykke opp på anadrom strekning og nr. 3 helt oppe ved absolutt vandringshinder. Det ble fanget laks, ørret, sjørøtt og ål på elfiske. Flest fisk ble tatt på

stasjon 1, mens ålen ble fanget på stasjon 2. Ål har generelt dårlig fangbarhet med elfiskeapparat. Ut fra beregnede tettheter er fiskebestandene i Huna ikke regnet som spesielt store. Gytesubstratet er middels godt på hele den anadrome strekningen, men best i øvre og nedre del. Oppstrøms absolutt vandringshinder blir elva striere og brattere og gyteforholdene blir raskt dårligere. Vi mener derfor at selv om vannverksdammen ikke hadde vært bygget, hadde strekningen videre oppover ikke vært av særlig verdi for anadrom fisk. Vurderingen i rapporten fra Bioreg AS er at elva mellom kote 95 og kote 160 er av marginal interesse for anadrom fisk, og at det meste av gytingen antakelig skjer nedstrøms kote 50. Ål kan antakelig passere det som regnes som hindre for anadrom fisk. Det er uvisst om ålen bruker elva og/eller vannene lenger opp i vassdraget som oppvekstområder, men navn som Ålen og Ålhaugen ved utbyggingsstrekningen for Øvre Huna kraftverk kan tyde på at det har blitt brukt av ål tidligere. NVE konstaterer at tiltaket kan ha noen negative konsekvenser for ål, men ikke i et slikt omfang at vi legger det vesentlig vekt.

Bioreg AS foreslår at kraftstasjonen bør flyttes til kote 50 eller høyere. Sykkylven Energi har ikke kommentert eller fremmet et slikt alternativ, og NVE vil derfor ikke vurdere det som en reell mulighet. Sykkylven kommune varsler innsigelse dersom Nedre eller Mellom-Huna kraftverk plasseres ved fjorden på kote 5, mens de aksepterer en kraftstasjon på kote 25. De ber om avbøtende tiltak for anadrom laksefisk, men spesifiserer ikke hvilke.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har fremmet innsigelse til Nedre Huna kraftverk på grunnlag av konsekvenser for anadrom fisk og potensialet elva har som framtidig gyte- og oppvekstområde, selv om bestandene i dag er små. Det kommer inn svært få bekker på utbyggingsstrekningene. Restfeltet bidrar noe i feltet til Øvre Huna kraftverk, men svært lite i feltet til Nedre Huna kraftverk, som ligger på den anadrome strekningen. NVE mener det ikke er tvil om at både Nedre og Mellom-Huna kraftverk vil påvirke anadrom (og katadrom) strekning i Huna negativt.

Vestre kraftverk

Vestre kraftverk er planlagt i Vestreelva med inntak på kote 200 og kraftstasjon enten med utløp til Vestreelva på ca. kote 5 eller i sjøkanten med utløp på kote 2. Absolutt vandringshinder for anadrom fisk ble bestemt på kote 24, og består av store steiner kilt fast i en bergsprekk.

Bioreg AS utførte en undersøkelse av anadrom fisk, ål og elvemusling i elva den 8.6.2014. Ål og elvemusling ble ikke påvist. Det ble fanget ørret, ørretsmolt og sjørret i nedre del av elva, men laks ble ikke funnet. Sjørreten hadde mange lus og var veldig mager. Bioreg mener sjørret gyter i elva, men at bestanden er svært liten. Anadrom elvestrekning i Vestreelva er kort, og små areal er mer utsatt ved tilfeldige hendelser som flom, tørke og forurensning. Det kan være en mulig forklaring på hvorfor det ikke ble funnet yngel. Gyteforholdene er gode med unntak av helt øverst på anadrom strekning. Det viktigste gyte- og oppvekstområdet for anadrom fisk i elva er fra utløpet i sjøen og de første 150 meterne. Bioreg AS anbefaler at kraftstasjonen blir plassert langs elva for å ivareta de nedre delene av anadrom strekning i elva. De mener omløpsventil ikke vil være nødvendig, ettersom de vurderer at elvas verdi for fisk er relativt liten.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal ber om at kraftstasjonen trekkes så langt opp mot anadromt vandringshinder som mulig hvis konsesjon blir gitt. NVE er enig i at mest mulig av anadrom strekning i Vestreelva bør bevares hvis det blir gitt konsesjon. Vi legger likevel til grunn Bioreg AS sin vurdering av at elva har relativt liten verdi for anadrom fisk, og at det ikke vil være behov for omløpsventil om det blir gitt konsesjon.

Vaksvik kraftverk

Vaksvik kraftverk er planlagt i Vaksvikelva med inntak på kote 65 og kraftstasjon på kote 10. Absolutt vandringshinder for anadrom fisk er ved Byksehølen, ei smal kløft hvor vannet får stor fart. Noen få meter lenger ned er det også et vandringshinder, men ikke absolutt. Kraftstasjonen er planlagt like nedstrøms det nedre vandringshinderet.

Det ble utført fiskeundersøkelse i Vaksvikelva den 8.6.2014. Vannføringen var for stor til at det var mulig å fiske skikkelig, men både ørret og laks ble observert i nedre del av elva. Gytesubstratet nedstrøms absolutt vandringshinder er ifølge rapporten mange steder svært godt. På strekningen mellom vandringshindrene finnes en høl med brukbart gytesubstrat, men det er preget av flom og trolig ikke stabilt. Det ble ikke funnet verken ål eller elvemusling, men biologene utelukker ikke at det kan finnes ål i vassdraget.

Fylkesmannen har ikke spesielle merknader til utbygging av denne delen av vassdraget. De påpeker at driftsvannet fra kraftstasjonen må komme ut øverst på lakseførende strekning, slik at man på best mulig måte kan ta hensyn til, og gjøre det mulig å videreutvikle, de anadrome kvalitetene som finnes nederst i vassdraget. NVE er enig med Fylkesmannen, og mener at tiltaket vil ha små konsekvenser for anadrom fisk så lenge driftsvannet slippes ut øverst på anadrom strekning. I tillegg må anadrom strekning sikres mot brå endringer i vannføring. Vi legger vekt på at det er beskrevet et svært godt gytesubstrat og at elva dermed har godt potensial for produksjon av anadrom fisk, selv om det ikke er observert mange fisk i elva. Vi viser her særlig til vurderingen av bestandssituasjonen for sjørørret i regionen. Så lenge det blir gjort avbøtende tiltak mener vi at tiltaket vil ha små konsekvenser for anadrom fisk.

Samlet belastning på anadrome strekninger i Ørskog og Sykkylven

Figur 1: Kartutsnitt fra Lakseregisteret, 3.3.2015. Oransje linjer viser anadrome strekninger, rød prikk viser vandringsstopp. Kraftverkene i småkraftpakke Ørskog-Sykkylven som påvirker anadrom strekning står med grønn skrift.

Ved å sammenlikne kartet i Lakseregisteret med kartet over vannkraftverk kan vi si noe om påvirkningen på anadrome vassdrag fra vannkraft lokalt. Vi vet at tidligere utbygginger har påvirket Riksheimelva negativt. Her er laksebestanden regnet som tapt på grunn av vassdragsreguleringer, mens sjørretbestanden regnes som hensynskrevende.

I Ramstaddalselva ser kraftverket ut til å ligge oppstrøms anadrom strekning. I tillegg finnes et vannverk, og deler av feltet er overført til Nysetervatnet og brukes av Stranda Energi AS i kraftverkene Fausa I og II. Lakselus påvirker ifølge Lakseregisteret anadrom strekning her. Ifølge rapporten *Fiskebiologiske undersøkelser i Ramstaddalselva, Sykkylven 2013* (Rådgivende Biologer) har elva ikke egen laksestamme. Rådgivende Biologer utelukker ikke at en del av fisken er feilvandrende gytefisk fra nærliggende vassdrag. Antakelig er andelen stasjonær ørret i elva høy. I rapporten står det følgende: «*Ramstaddal Kraftverk og vannverk tar ut vann fra Årsetelva. Det er ikke uvanlig at vannverket i perioder med liten tilrenning tar ut alt vannet fra denne sidegreinen. Nedbørfeltet til Årsetelva er den delen av vassdraget med de største innsjøene. Slike felt bidrar normalt relativt sett mest til vannføringen i perioder med lite nedbør og lav vannføring. At det ikke slippes minstevann fra Ramstaddal Kraftverk i slike perioder kan ha en negativ påvirkning på egg i gytegrøper spesielt i områdene ovenfor Løsetelva, der feltet fra Årsetelva utgjør over 30 % av vannføringen i lavvannsperioder om vinteren.*» Ut fra denne informasjonen konkluderer NVE med at fisken i Ramstaddalselva til en viss grad er negativt påvirket av vannkraft og uttak til vannverk.

Velledalselva er et stort vassdrag som renner ut innerst i Sykkylvsfjorden. Anadrom strekning her er lang, ca. 14,5 km, men bestandstilstanden for laks og sjørret er henholdsvis dårlig og hensynskrevende. For sjørreten er det fysiske inngrep og lakselus som er avgjørende, for laksen også innblanding fra rømt oppdrettslaks. Vassdraget er tidligere foreslått vernet. NVE har ikke mottatt søknader eller kartlagt vannkraftpotensial i hovedelva.

I Dyrkornelva er det ifølge Lakseregisteret en kort anadrom strekning ned mot fjorden, ca. 100 meter lang. Ifølge forskriftstabellen til *Forskrift om fisketider for fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag* er det åpent for fiske etter laks og sjørret i Dyrkornelva i Stordal fra 15.6.-15.7. Ut fra flyfoto og bilder fra befaringen ser vi at strekningen går gjennom et gammelt industriområde og kulverter og er noe forbygd. Driftsvannet fra Dyrkorn kraftverk slippes ikke tilbake til elva, men direkte til fjorden. Anadrom strekning stopper i en nokså høy foss. NVE mener Dyrkornvassdraget antakelig har hatt en viss verdi for fisk, og det er sannsynlig at Dyrkorn kraftverk har forverret forholdene.

Både Solnørelva og Stordalsvassdraget er vernet etter verneplan for vassdrag. I begge elvene er tilstanden for laks og sjørret henholdsvis dårlig og hensynskrevende på grunn av rømt oppdrettsfisk. I Strandaelva ligger det nylig bygde Rødset kraftverk, som påvirker anadrom strekning. Fire av sideelvene har også vannkraftutbygginger. NVE antar at utbyggingene har noe effekt på anadrom fisk i Strandaelva.

De omsøkte kraftverkene vil påvirke ytterligere fem elver med anadrome strekninger. Omfanget av påvirkningene vil variere fra stort, som i Huna-vassdraget og Vikeelva/Gimsdalselva, til relativt lite, som i Vaksvikelva. NVE vurderer at påvirkningen av Vestreelva og Vaksvikelva vil være minst, og legger minst vekt på anadrom fisk i disse to sakene. Her vil påvirket strekning være svært kort. I Aurdalselva legger vi middels vekt på påvirkning på anadrom strekning, ettersom den elvestrekningen som vil bli påvirket kan synes å ha noen betydning og potensial som gyte- og oppvekstområde. Her

mener vi imidlertid at negative konsekvenser i stor grad kan avbøtes med tilstrekkelig minstevannføring og omløpsventil. I Huna og Vikeelva/Gimsdalselva legger vi stor vekt på konsekvensene for anadrom fisk. Disse utbyggingene vil påvirke lange anadrome strekninger, omtrent 2 km hver, med gyte- og oppvekstområder i vassdrag med både laks og sjørret. Gimsdalselva kraftverk vil påvirke en lang strekning i et vassdrag som ifølge Lakseregisteret er påvirket av fysiske inngrep og lakselus fra før.

På grunnlag av informasjon fra Lakseregisteret, Naturbase og «Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk, fredning ved utløp av vassdrag, i sund og straumar, Møre og Romsdal» synes Velledalselva, Vikeelva/Straumselva, Aureelva, Ramstadelva, Ørskogelva og Vaksvikelva å være de viktigste fiskeelvene i området.

Gjenværende anadrome strekninger uten påvirkning fra vannkraft i kommunene langs Storfjorden hvis alle omsøkte prosjekter får konsesjon vil i hovedsak være Velledalselva og Aureelva i Sykkylven kommune, samt Stordalselva i Stordal kommune. I tillegg kommer enkelte korte strekninger i mindre elver. NVE mener at det er viktig å ivareta upåvirkete strekninger også i de mindre elvene. Selv om de ikke står for stor produksjon målt i antall fisk, er de i sum viktige for bestanden. Vi vet at laks og sjørret i stor grad er knyttet til det vassdrag de selv er klekket. Det forekommer feilvandring, men det virker ikke som at fisken aktivt tar i bruk ei elv den ikke selv kommer fra. Hvis bestanden i ei elv dør ut er det altså liten sannsynlighet for at fisk fra andre elver vil kolonisere elva på nytt, og lokaliteten må regnes som tapt. Sett i lys av tilstanden for laks og sjørret i denne delen av landet mener NVE det er viktig å ikke forverre forholdene for artene.

Oppsummering anadrom fisk

Norge har et spesielt internasjonalt ansvar for å opprettholde levedyktige bestander av anadrom fisk og ål. Noen av de største utfordringene for anadrome arter er redusert vannføring på berørt strekning og raske dropp i vannmengde der fisk, yngel og egg lever. Tilstrekkelig vanndeckt areal og langsomme vannstandsendringer er blant de viktigste suksessfaktorene for at anadrom fisk skal kunne gjennomføre en vellykket livssyklus. I OEDs retningslinjer står det følgende: ”i vassdrag med bestander av sjøvandrende fisk (vil det) være viktig å legge vekt på tilpasninger/avbøtende tiltak.”. Vassdrag med anadrom fisk uten vesentlig fiskeinteresse regnes for å ha middels verdi, mens der det i tillegg er fiskeinteresser gis vassdraget stor verdi.

NVE mener at bygging av alle de omsøkte kraftverkene i Ørskog og Sykkylven samlet sett vil gi uakseptabelt stor negativ påvirkning. Vi kan ikke se at avbøtende tiltak i tilstrekkelig grad vil ivareta fiskeverdiene i alle vassdragene. I vurderingen legger NVE vekt på den samlede belastningen på anadrom fisk i Storfjordområdet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Gimsdalselva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, og tilleggsundersøkelser utført av Rådgivende Biologer AS og Bioreg AS, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 06.03.2015. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og

virksomheter på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Gimsdalselva kraftverk finnes det to naturtyper med verdi C (lokalt viktig), og deler av den planlagt utbygde elvestrekningen er anadrom og brukes av både laks og sjørret. NVE mener utbygging vil påvirke en lang anadrom strekning i et viktig anadromt vassdrag. Vi ser at bestandsstatus for særlig sjørret er dårlig, og vi mener det er problematisk å tillate tiltak som ytterligere kan forverre situasjonen for bestanden. Det er et mål i naturmangfoldloven § 5 at artene skal overleve i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Bygging av Gimsdalselva kraftverk vil påvirke øvre del av anadrom strekning, og vi vet at de beste gyteområdene gjerne er i øvre del. En eventuell utbygging av Gimsdalselva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4, men det vil være i konflikt med forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra Gimsdalselva kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastningen for anadrom fisk er diskutert i kapittel for akvatisk miljø. Når det gjelder naturtyper kan ikke NVE se at påvirkningen fra Gimsdalselva kraftverk vil ha konsekvenser ut over influensområdet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jmfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Gimsdalen ligger i landskapsregion 22 – Midtre bygder på Vestlandet – hvor fjordlandskapet generelt har landskapskvaliteter av stor verdi. Det er et mangfold av kontrastrike elementer i regionen, blant dem rennende vann. Regionen ligger som et belte mellom fjordmunningene og de indre bygdene. Regionens sjøvendte landsider varierer fra milde, slake overganger til bratte og steile fjordsider. Det som særpreger fjordlandskapene i Norge er at de er bebygd, og jordbruk med grasproduksjon og beitedyr har i stor grad formet landskapet, særlig nede langs fjorden. I Gimsdalen og Vikedalen er terrenget nokså flatt i dalbunnen, før det stiger bratt opp til Gimsdalssetra. Først når man er der oppe er det mulig å få et inntrykk av de høye fjellene som omgir dalen. Selve elva er lite dominerende, der den renner skjult av skog på det meste av strekningen. Enkelte fosser er synlige, og fosselandskapet er imponerende, men lite tilgjengelig.

Landskap har vært lite vektlagt i høringen, men på befaring merket NVE seg at rørgatetraseen er planlagt i et område med lite eller ingen løsmasser og svært sidebratt terreng. Det vil kreve mye sprenging, og det vil være stor fare for at sprengstein faller ut på nedsiden av traseen. Det vil være behov for å sprengte vekk en stor bergknaus der veien svinger inn mot Gimsdalssetra. Innover mot inntaket går traseen i morenemateriale som også er dels sidebratt. NVE mener at terrenginngrepene knyttet til tiltaket vil bli store, og at konsekvensen for landskap er stor sammenliknet med kraftutbyttet. NVE legger stor vekt på konsekvensene for landskap.

Flere av høringspartene har lagt stor vekt på områdets verdi for friluftsliv. Gimsdalen er innfallsporten for de som går fottur inn Vikedalen og Straumsdalen, eller for de som skal på Straumshorn eller en av de andre toppene i området. Dette uttaler FNF i Møre og Romsdal. Vikedalen grendalag har 5 turpostkasser med turbøker i området ved Gimsdalen, Gimsdalstind, Borgundkollen, Høgset og Aurenakken. Årlig blir det samlet inn 15 000 underskrifter i disse bøkene opplyser Vikedalen grendalag.

NVE har mottatt mange høringsuttalelser, i forhold til hva som er normalen i lignende saker, fra privatpersoner angående en utbygging av Gimsdalen kraftverk. Felles for så å si alle uttalelsene er at de påpeker naturen og verdien den har for brukere. Mange uttaler at de bruker området ofte som turmål eller til rekreasjon. De private høringsuttalelsene i kombinasjon med underskriftene samlet i turbøker i området vitner om at Gimsdalen er et populært område for turgåere. Mange bruker seterveien når de går på tur, slik at anleggsarbeidet vil være i direkte konflikt med friluftslivsbruken. Det er etter NVEs vurdering svært uheldig for bruken, og vil etter vårt syn gi varig redusert opplevelsesverdi.

Daler er ofte populære turmål eller innfartsårer til turområder i fjellet og høyfjellet. Vassdrag i bunn av en dal er med på å danne et helhetlig landskapsbilde og en opplevelsesverdi med lyden av rennende vann og det visuelle inntrykket det gir. Et vassdrag er et naturlig element som hører hjemme i bunnen av en dal. En bortføring eller kraftig reduksjon av det rennende vannet vil svekke opplevelsesverdien for folk som benytter seg av området til rekreasjon og tur. Plassering av et vanninntak i en dal kan utføres på mange måter, men det vil uansett være et fremmedelement både for brukerinteresser og vilt. Vannvei utført som nedgravd rørgate vil skape spor i terrenget som vil være særlig synlig under og i de nærmeste årene etter en utbygging. Selv om en rørgate revegeteres vil en sone over røret alltid holdes fri for trær og dermed skille seg ut i skogkledd terreng.

I tillegg til turbruken ved Gimsdalssetra drives det fiske i elva og det blir solgt fiskekort. På befaring så vi skilt som viste ulike soner for fiske. NVE går derfor ut fra at også fiske er en viktig brukerinteresse langs vassdraget.

NVE mener at områder som er populære for allmenheten til tur og annen bruk er viktig å ivareta. Å avbøte en utbygging av et vannkraftverk med inntakskonstruksjon, nedgravd vannvei og kraftstasjon samt den reduserte vannføring i elva er viktig i et sånt område slik at opplevelsesverdiene og bruksverdiene ivaretas i størst mulig grad. NVE kan ikke se at dette avbøtes i tilstrekkelig grad for Gimsdalselva kraftverk slik søknaden er lagt frem.

Kulturminner

Det er gjennomført en arkeologisk undersøkelse i forbindelse med omsøkt utbygging. Det ble registrert tufter som kan være automatisk fredet. Det har ikke vært mulig å finne daterbart materiale. Ifølge rapporten fra undersøkelsene ligger murene i en skråning mot elva som vil være ca. 30 m fra planlagt rørgate og vei. Møre og Romsdal fylkeskommune presiserer at det er viktig at rørgata eller veien ikke kommer nærmere enn dette og at området tilbakeføres så godt som mulig slik at kulturlandskapet bevares så godt som mulig.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Gimsdalselva kraftverk vil gi 12,5 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og

generere skatteinntekter. Videre vil Gimsdalselva kraftverk kunne styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Sykkylven kommune har uttalt at de plasserer søknaden om en utbygging av Gimsdalselva kraftverk i gul kategori. Dette vil si at kommunen er usikker på om dette er et område de ønsker kraftverksutbygging. Kommune legger til at de heller mer mot en rød enn grønn kategori. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har fremmet innsigelse mot søknaden, da en eventuell utbygging vil berøre anadrom strekning i Gimsdalselva. Det er ellers flere interesse organisasjoner og private som har uttalt seg i saken. NVE har i denne saken mottatt svært mange uttalelser fra privatpersoner totalt 38 uttalelser som er godt over hva som er normalen i slike saker. Majoriteten av de private uttalelsene er imot en utbygging av Gimsdalselva kraftverk. Felles for disse uttalelsene er at de påpeker verdien området har for natur, friluftsliv og rekreasjon.

Det har vært gjennomført tilleggsundersøkelser for fisk på berørt elvestrekning. Undersøkelsene har kartlagt større gyteområder i Vikeelva nedstrøms samløpet med Gimsdalselva samt flere gytehøler oppover i Gimsdalselva. NVE mener at bygging av Gimsdalselva kraftverk ha negativ påvirkning på en lang anadrom strekning med stor verdi både for friluftsliv og fisk. Kraftverket er planlagt i et område med aktiv bruk og stor verdi for friluftsliv, og NVE mener terrenginngrepene som følge av utbyggingen vil bli store og påvirke friluftsinteressene svært negativt. NVE legger stor vekt på konsekvensene for fisk, friluftsliv og landskap.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Gimsdalselva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

